

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів

дисертації Кротюк Катерини Андріївни

«Психологічні особливості розвитку ціннісно-сміислової сфери

військовослужбовців»,

поданої на здобуття ступеня доктора філософії

з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки

за спеціальністю 053 Психологія

Актуальність теми дисертації зумовлена сучасними подіями в Україні, що викликані необхідністю захисту територіальної цілісності та суверенітету держави, де вагомого значення набувають дослідження щодо психологічного супроводу військовослужбовців Сил безпеки та оборони. Специфіка військової діяльності пов'язана з постійним ризиком для здоров'я, застосуванням зброї, жорсткими умовами досягнення поставлених завдань командування, іноді навіть ціною власного життя. Інтенсивний досвід участі у бойових діях зумовлює зміну внутрішньої картини світу військовослужбовців, їхніх життєвих смислів, реструктуризацію вже сформованої системи цінностей, актуалізує комплекс специфічних потреб. Військовослужбовці, які беруть участь у бойових діях, вимушені тимчасово змінювати життєві пріоритети, мобілізувати власний фізичний і психічний потенціал на суспільне благо і порядок. Катерина Кротюк зауважила, що виконання службових обов'язків у бойових умовах спричинює ціннісно-сміслову реструктуризацію військовослужбовців через надмірний вплив бойових стрес-факторів і бажання військовослужбовців не втратити власну самобутність. Військовослужбовці намагаються співвіднести індивідуальні цінності з новим оточенням, віднайти смисли виконувати новий вид військової діяльності та, головне, відшукати сенс власного життя.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційну роботу виконано відповідно тематичного плану науково-дослідницької роботи кафедри соціальної та практичної психології соціально-психологічного факультету Житомирського державного університету імені Івана Франка «Психічне здоров'я особи: сім'я, спільнота, нація» (державний реєстраційний номер 0119U102340).

Тему дисертаційної роботи затверджено на засіданні вченої ради Житомирського державного університету імені Івана Франка (протокол № 9 від 25 жовтня 2019 року).

Достовірність та обґрунтованість одержаних результатів досягнута дисертанткою завдяки використанню значної кількості наукових джерел (214 позицій, з яких 44 – іноземними мовами), здійсненню ґрунтовного аналізу об'єкта та предмета дослідження на загальнофілософському, загальнонауковому та конкретнонауковому рівнях; апробації отриманих результатів на наукових заходах різних рівнів (4 міжнародних і 3 всеукраїнських науково-практичних конференцій), якісному представленню результатів дослідження у наукових періодичних виданнях (5 публікацій, з яких 3 – одноосібні); вибору релевантних методів для психодіагностичного обґрунтування психологічних особливостей розвитку ціннісно-сміслової сфери військовослужбовців.

Ступінь новизни основних результатів дисертації полягає у тому, що *вперше* проведено емпіричне дослідження розвитку ціннісно-сміслової сфери військовослужбовців на різних етапах професійної діяльності, зокрема в районах ведення бойових дій; адаптовано методологію суб'єктно-ціннісного аналізу для надання психологічної допомоги військовослужбовцям; запропоновано структурну модель розвитку ціннісно-сміслової сфери військовослужбовців в умовах ведення бойових дій; *удосконалено* особливості розвитку ціннісно-сміслової сфери військовослужбовців на різних етапах професійної діяльності, зміст понять «ціннісно-сміслова сфера особистості», «підтримка ціннісної стійкості», рекомендації щодо психологічної роботи офіцера-психолога військової

частини; *подальшого розвитку* набуло уявлення про розвиток ціннісно-сміслової сфери особистості ранньої та середньої дорослості, особливості професійної діяльності військовослужбовців, зокрема в умовах ведення бойових дій, обґрунтування теоретико-методологічних принципів побудови та структури тренінгових програм психологічного супроводу військовослужбовців.

Практична цінність результатів дослідження. Практичне значення одержаних результатів полягає у розробці оригінальної структурної моделі розвитку ціннісно-сміслової сфери військовослужбовців в умовах ведення бойових дій, авторської тренінгової програми підтримки ціннісної стійкості. Ці результати можуть бути використані науково-педагогічними працівниками ЗВО у розширенні науково-методологічного матеріалу, практичними та військовими психологами у консультативній та психокорекційній роботі з метою продуктивної побудови ціннісно-сміслового простору, офіцерами-психологами військових частин у психологічній роботі для підтримання ціннісної стійкості військовослужбовців.

Наукові праці, які відображають результати дисертації. Назагал дисертанткою підготовлено й опубліковано 12 наукових праць, з яких 5 публікацій (3 з них – одноосібні) у вітчизняних фахових журналах; 7 – у збірниках матеріалів всеукраїнських та міжнародних конференцій. Опубліковані праці повністю відбивають основні положення кожного з розділів дисертації.

Апробація основних результатів дослідження. Матеріали дисертаційної роботи були оприлюднені та обговорювались на науково-практичних конференціях: *міжнародних*: «Особистісне зростання: теорія і практика» (Житомир, 2020, заочно); «Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку» (Загреб, Хорватія, 2022, дистанційно); «Суспільство для психічного здоров'я особистості: взаємодія родини, освіти, громади» (Житомир, 2022, заочно); «Information technologies in education, technology and industry» (Мадрид, Іспанія, 2024, дистанційно);

всеукраїнських: «Актуальні проблеми особистісного зростання» (Житомир, 2021, заочно); «Психологічні проблеми мислення» (Київ, 2021, дистанційно); «Функціонування творчого мислення в умовах інформаційної невизначеності» (Київ, 2021, дистанційно); засіданнях кафедри соціальної та практичної психології соціально-психологічного факультету Житомирського державного університету імені Івана Франка (2020-2024 рр.).

Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладення. Структура дисертації ретельно продумана, логічно збудована, складається зі вступу, трьох розділів, кожен із яких характеризується відповідним внеском у розв'язання завдань психологічного дослідження розвитку ціннісно-сміслової сфери військовослужбовців, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг дисертації становить 346 сторінок, основний текст дисертації викладено на 169 сторінках. Дисертація містить 23 додатки, викладені на 140 сторінках.

Дисертація виконана грамотною українською мовою, науковим стилем викладення матеріалу, якому притаманні лаконічність, точність, зрозумілість, логічна зв'язаність, цілісність та завершеність дефініцій і сформульованих положень.

Дисертаційна робота Кротюк К.А. за рівнем наукової новизни, систематизації матеріалу, висновками та пропозиціями є завершеним, самостійно виконаним науковим дослідженням. Зміст дисертації відповідає спеціальності 053 Психологія. Робота виконана у межах заявлених теми, мети й завдань, а визначені й охарактеризовані психологічні особливості розвитку ціннісно-сміслової сфери військовослужбовців є значним внеском у психологічну науку.

Таким чином, зміст, структура, оформлення та кількість публікацій здобувачки відповідають наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» та пунктам 6-9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової

спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова КМУ № 44 від 12.01.2022 р.).

Дані про відсутність текстових запозичень і порушень академічної доброчесності. Дисертаційну роботу перевірено на наявність плагіату програмним засобом «StrikePlagiarism.com» в Інформаційному навчально-виробничому центрі Житомирського державного університету імені Івана Франка. Результати перевірки: 8,1% запозичень.

Виявлені у роботі запозичення не мають ознак плагіату та є правомірними. Під час перевірки посилань знайдено окремі збіги з власними публікаціями, термінологією та посиланнями на літературу.

Наукова робота Кротюк К.А. є результатом самостійних досліджень здобувачки, відзначається змістовністю, обґрунтованістю ключових позицій, не містить елементів запозичень без посилання на джерело та відповідає принципам академічної доброчесності.

Висновок. На підставі розгляду дисертації, наукових публікацій, у яких висвітлено основні результати наукового дослідження, та з урахуванням результатів фахового семінару кафедри соціальної та практичної психології Житомирського державного університету імені Івана Франка визначено, що дисертація Катерини Андріївни Кротюк є завершеним науковим дослідженням, виконана на високому рівні, містить наукові положення, нові науково обґрунтовані теоретичні та практичні результати.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленої кваліфікованої наукової праці на правах рукопису та виконано здобувачкою особисто. У дослідженні одержано нові науково обґрунтовані й достатньо апробовані теоретичні й практичні результати в галузі психології, що в сукупності є суттєвими у розширенні науково-методологічного матеріалу закладів вищої освіти, консультативній та психокорекційній роботі практичних і військових психологів щодо продуктивної побудови ціннісно-сміслового простору, психологічній

роботі офіцерів-психологів щодо підтримання ціннісної стійкості військовослужбовців.

Дисертація Катерини Андріївни Кротюк «Психологічні особливості розвитку ціннісно-сміслової сфери військовослужбовців» відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації», пунктам 6-9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова КМУ № 44 від 12.01.2022 р.) та рекомендується для подання до розгляду і захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

Головуючий:

доктор психологічних наук, доцент,
професор кафедри
соціальної та практичної психології
Житомирського державного університету
імені Івана Франка

Олег МАЗЯР

ПІДПИС ЗАСВІДЧУЮ:
Начальник відділу кадрів Житомирського
державного університету
імені Івана ФРАНКА

